

Kitabu cha Danieli - Namba Sita

ಯೆಹೋಯಾಕೀಮು

Jeff Pippenger

2023-12-01

Puk del a Daniel nyig a Revelation te tisa puk anga, te tisa rorong a Bible te tisa puk, a siak long a Old Testament me a New Testament.

“Historiya jiyana, mirina, û vejîna Îsa, wekî ya Kurê Xwedê, bêyî delîla ku di Ahda Kevn de heye nikare bi temamî were îsbat kirin. Mesîh di Ahda Kevn de bi heman zelaliyê tê eşkere kirin wekî di Ahda Nû de. Yek şahîdiyê dide li ser Xilaskerek ku dê were, lê ya din şahîdiyê dide li ser Xilaskerek ku hatiye, bi awayê ku pêxemberan pêşgotî kiribû. Ji bo ku meriv plana rizgariyê bi qîmeta xwe bistîne, pêdivî ye ku Nivîsarên Ahda Kevn bi temamî bêne fam kirin. Ew ronahiya şikohdar a ji boriya pêxemberî tê, ku jiyana Mesîh û hînkirinên Ahda Nû bi zelalî û bedewiyê derdixe holê. Mucîzeyên Îsa delîlek in ji bo ilahîbûna wî; lê delîlên herî bihêz ku ew Xilaskerê cîhanê ye, di pêxemberiyên Ahda Kevn de tên dîtin dema ku bi dîroka Ahda Nû re tên berhev kirin. Îsa ji Cihûyan re got, ‘Nivîsaran lêbigerin; çimkî hûn difikirin ku di wan de jiyana herheyî heye, û ew in ku li ser min şahîdiyê didin.’ Di wê demê de, ji bilî ya Ahda Kevn, tu nivîsara din tune bû; ji ber vê yekê fermanê Xilaskar eşkere ye.” Spirit of Prophecy, volume 3, 211.

Dîlê herî bihêz yê ku Kristos kî ye û çî ye, ew e ku pêxemberiyên Ahda Kevn bi pêkanîna wan pêxemberiyan di dîroka Ahda Nû de têne berhev kirin. Wekî heman awayî jî, di tîkiliya pirtûkên Daniel û Vahî de.

“Mu Byahishuwe, ibitabu byose bya Bibiliya bihuriramo kandi bikarangiriramo. Aha ni ho huzuzo rw’igitabo cya Daniyeli. Kimwe ni ubuhanuzi; ikindi ni ibyahishuwe.” Ibyakozwe n’Intumwa, 585.

ی نووبواوهت. نووبلماک و ب تئرنهههگب مک هیهه یهوهی یاتاو «ندرکواوهت» یهشو
حیسهم ی «یتهیاوخ» و ب ووب «مگلهب» «نیرتزیههه» نۆک ی نامی هپ ی ناکهه ی ن یبش ی پ
وهی ی نووبواوهت، لای ناد ی کووترهپ ی ناکهه ی ن یبش ی پ ی تهیاوخ و ب مگلهب نیرتزیههه
ل لای ناد ی ناکهه ی ن یبش ی پ. نوارد ن اش ی ن ادن درکارکشای ی کووترهپ ل کهو هیهه ی ن یبش ی پ
کئ تاک، نووبلماک نههگهه ادی ی او د ی ناژ و ر ل و، ن یردهه ی پ هژ یرد ادن درکارکشای ی کووترهپ
تئ رکههه موهه ن ارک حیسهم یاس ی ع ی ن درکارکشای.

“Ufunuo ni kitabu kilichotiwa muhuri, lakini pia ni kitabu kilichofunguliwa. Kinaandika matukio ya ajabu yatakayofanyika katika siku za mwisho za historia ya dunia hii. Mafundisho ya kitabu hiki ni bayana, wala si ya kifumbo na yasiyoeleweka. Ndani yake mstari uleule wa unabii unaendelezwa kama ulivyo katika Danieli. Baadhi ya unabii Mungu ameurudia, akionyesha hivyo kwamba unapaswa kupewa umuhimu. Bwana harudii mambo yasiyo ya maana kuu.” Manuscript Releases, volume 9, 8.

Mu mwaka gwa gatatu ogw'okufuga kwa Yekoyakimu kabaka wa Yuda, Nebukadduneeza kabaka wa Babulooni n'ajja e Yerusalemi, n'akizingiza. Danyeri 1:1.

Ayeta yekem a pirtûka Daniel de, dema ku bi awayekî rast were nirxandin, xwedî dewlemendiyek mezin a agahdariya pêxemberî ye. Em ê dest bi nirxandina xwe ji Yehoyaqîm bikin.

ئۇ ئاق چاغلۇب قانۇنۇش. ىدىئى ىسىچنىرىب لىنى ھاشىداپ چۆئى قىرىخائ لىنى ادوھى مىقايوھى ىنەي، نىقايوھى ىلغوى لىنىئۇ. ئۇدىلىق كىللىكەئ مگىرىۋەخ لىنىتتىرىپ ىچنىرىب ىدىلىق كىللىكەئ مگىرىۋەخ لىنىتتىرىپ ىچنىككىئ، نىلۇنوت ۇمپەد ھىنوك ىكاي ھىنوكەي لىنى ھاشىداپ چۆئى قىرىخائ ۇشائ لىنى ادوھى ئۇ؛ ىدلەك ايقەدەز نىيىك نىدىقايوھى ئۇدىلىق كىللىكەئ مگىرىۋەخ لىنىتتىرىپ ىچنىچۆئى ايقەدەز. ىدىئى ىسىقارىخائ ىنىكىلىنەك ىلوۋمىس لىنىتتىرىپ ىچنىتتىرىپ ىچنىرىب لىنىمىقايوھى شىنىشۈچ ىنرالىتاپسىئۇب. راب ىرىل ھاۋۇگ كىلرەمەغىپە چىنقىرىب نىغىدىلىق ىتسەت ىچنىرىب لىنىتتىرىپ ىچنىباب ىچنىرىب ىباتىك لايىنادۇب ىكنۇچ، مىھۇم تەقىقەھۇب؛ ئۇدىرۇتتىشال لىنىدىئى ىنىقلىن اققاۋىتىسىرۇك ىنىرىۋەخ لىنىتتىرىپ لىنىتتىرىپ ىچنىرىب ىكىدىباب ىچنىتروئ لىنىبىتتىكى يىھەئ ىنباب ىچنىرىب زىب. ئۇدىلىق تەمىزىخ پۇلۇب رەگەل رىب نىغىدىرىپ نىكىمىئەك شىنىشۈچ ىتىپۇس ىرىۋەخ زىمىيالىشاب نىدىخىراۋەت ىچنىككىئ.

Na bobo baabhayile ku lupanga, akabanyaga akabatwala e Babuloni; na baali baddu gy'ali ne eri batabani be okutuusa obwakabaka bwa Buperusi lwe bwafuga: okutuukiriza ekigambo kya Mukama ekyayogerwa mu kamwa ka Yeremiya, okutuusa ensi lwe yanyumirwa ssabbiiti zaayo: kubanga ebbanga lyonna lwe yagalamira nga kifulukwa, yakwata ssabbiiti, okutuukiriza emyaka nsanvu. 2 Ebyomumirembe 36:20, 21.

Babiloni utekwa wa miaka sabini ulikuwa ili nchi ipate kufurahia sabato ambazo hazikuwa zimetimizwa kulingana na Mambo ya Walawi ishirini na tano. Miaka sabini ya sabato ni jumla ya miaka mia nne na tisini, ambayo Israeli wa kale alikuwa ameipuuza maagizo ya Mambo ya Walawi ishirini na tano. Miaka mia nne na tisini ya uasi ilitangulia miaka sabini ya utekwa. Mwishoni mwa ile miaka mia nne na tisini, wafalme watatu wangewekwa chini ya utawala wa Nebukadneza.

Miaka sabini ya utumwa ilipokoma, Bwana alimwinua Koreshe, ambaye alikuwa wa kwanza miongoni mwa wafalme watatu ambao wangetoa amri kwamba Israeli ingeweza kurejea na kuujenga upya Yerusalemu. Artashasta alikuwa wa tatu wa wafalme hao watatu, naye akatoa amri ya tatu katika mwaka 457 KK. Amri ya tatu ilianza ile miaka elfu mbili na mia tatu ya Danieli sura ya nane, mstari wa kumi na nne. Mwaka 1798, mwisho wa kwanza wa ghadhabu ulikoma, kitabu cha Danieli kilifunuliwa, na wa kwanza wa wale malaika watatu akafika. Malaika wa tatu alifika tarehe 22 Oktoba, 1844.

Yudaŋ ŋgui-re ade kɔi dzi-tee Nebukadnesaŋ kaamə, naa Yehoiakim yonŋ ne kafu yeyaŋ mbrei, nyeli rɔi piikii-tarei le beŋ. A yɔɔl ne Babilon kpudɔ, naa gbogikiŋ (Kirus) le Babilon kpudɔ, naa le kaasi mbrei ne nee ŋgui kɔi, kere nɔi nyere kɔi-tarei mmiiŋ yi dɔŋ. Kere mmiiŋ yi taarei le yonŋei aŋhoi naa suusuunŋ le yɔɔl ne mɔlekei taarei yi kaabii. Kristo dɔŋ dɔŋ yiŋ ne kaamə yiŋ ne beŋ.

කුමන හැත්තෑ අවුරුදු කාලයේ ආරම්භය යටුපසලමට නබුකද්නසෙරගමේ පළමු ජර්නාරය සමඟ සිදු විය. හැත්තෑ අවුරුදු කාලයේ අවසානය බබිලෝනියේ විනාශය මගින් සලකුණු කරනු ලැබීය. යටුපසලමේ අවසාන සහ සමීපර්ණ විනාශය, නබුකද්නසෙර විසින් ජර්නාරයට ලක් කරනු ලැබූ රජවරුන් නිදනොගනේ නුත්වැනියා මන පැමිණියේය. යටුපසලමේ විනාශය කිරීමක වූවක් විය. අවසාන රජවරුන් නිදනො එක් අනාගතවාදී සංකතේතයක් නියෝජනය කරති; එනම්, ඔවුන් සියල්ලෝම නබුකද්නසෙර විසින් ජර්නාරයට ලක් කරනු ලැබූ බැවිනි. දින දෙදහස් නුත්සියයේ අවසානයේ දෝවදුනයන් නිදනො එක් සංකතේතයක් වූවාක් මෙන්, ඔවුහුද සියල්ලෝම එක් සංකතේතයක් වූ ආඥා නිදනොගමේ පූර්වරූප වූහ.

“Ezra sura ya saba, humo amri hiyo inapatikana. Aya ya 12-26. Katika umbo lake kamili zaidi ilitolewa na Artashasta, mfalme wa Uajemi, mwaka 457 KK. Lakini katika Ezra 6:14 nyumba ya Bwana huko Yerusalemu yasemwa kuwa ilijengwa ‘kwa amri [‘tangazo,’ pambizoni] ya Koreshi, na Dario, na Artashasta mfalme wa Uajemi.’ Hawa wafalme watatu, kwa kuianzisha, kuithibitisha tena, na kuikamilisha amri hiyo, waliifikisha kwenye ukamilifu uliotakiwa na unabii ili kuonyesha mwanzo wa ile miaka 2300. Kwa kuuchukua mwaka 457 KK, wakati ambapo amri hiyo ilikamilishwa, kuwa ndiyo tarehe ya amri, kila jambo lililotajwa katika unabii kuhusu yale majuma sabini lilionekana kuwa limetimizwa.” Pambano Kuu, 326.

Sister White atolola ya kpebiri na iwu atō ahu di nkpa ka amuma ahu ruo okè ya. O kowara nmekorita ha n’etiti onwe ha; n’ime ime nke a, o kporokwa agwà asusu nke okwu Hibru a bu “truth” pūta ihè. O sirì na iwu nke mbu malitere, iwu nke abuo kwughachiri ike, iwu nke atō mezuwara “every specification of the prophecy concerning the seventy weeks.” Okwu Hibru a bu “truth” ka e ji mkpuredemede mbu, nke iri na atō, na nke ikpezū nke mkpuredemede Hibru wee meputa. Iwu mbu malitere, nke abuo kwughachiri ike, iwu ikpezū mezuwara amuma ahū. Iwu atō ahū nwere akara aka nke Alfa na Omega, e mezuwara ha na njedebe nke amuma afō iri asaa nke ndota n’agha Babilon, o bu ezie na iwu nke atō bjarutere nke oma mgbe afō iri asaa ahū gasiri. Iwu atō ahū gara n’ihu n’usoro; ma o bu ezie na ha bu iwu atō, ha ka bu otu akara amuma.

Malayika wa kwanza alifika mwaka 1798, malaika wa pili alifika katika majira ya kuchipua ya mwaka 1844, na malaika wa tatu alifika tarehe 22 Oktoba 1844. Hao malaika watatu ni alama moja ya kinabii, inayowakilisha injili ya milele ya Ufunuo sura ya kumi na nne.

“Ujumbe wa kwanza na wa pili ulitolewa katika miaka ya 1843 na 1844, na sasa tuko chini ya kutangazwa kwa ujumbe wa tatu; lakini jumbe zote tatu bado zinapaswa kutangazwa. Ni muhimu sasa kama ilivyokuwa wakati wowote ule kabla kwamba zirudiwe kwa wale wanaoutafuta ukweli. Kwa kalamu na kwa sauti tunapaswa kuutangaza ujumbe huo, tukionyesha mpangilio wake, na matumizi ya unabii yanayotufikisha kwenye ujumbe wa malaika wa tatu. Hakuwezi kuwapo wa tatu pasipo wa kwanza na wa pili. Jumbe hizi tunapaswa kuzipa ulimwengu kwa njia ya machapisho, katika hotuba, tukionyesha katika mfululizo wa historia ya unabii mambo yaliyokuwapo na mambo yatakayokuwapo.” Selected Messages, book 2, 104, 105.

Abakama basatu ba nyuma b’u Buyuda bari ikimenyetso kimwe, kuko bose bagizwe abayoboke mu bipimo bitandukanye n’umwami w’i Babuloni. Abakama basatu ba nyuma b’u Buyuda,

amateka atatu n’abamarayika batatu, nubwo batatu mu buryo bugaragara, na bo bahagarariwe nk’ikimenyetso kimwe cy’ubuhanuzi.

A bakonzi batatu ba nyuma ni igice c’ishingiro ry’ubuhanuzi ry’intango y’ubuhanuzi bw’imyaka mirongo irindwi y’ukujanja mu bunyagano, kandi rero bahinduka igice c’iyo ntango yerekana iherezo ry’iyo myaka mirongo irindwi y’ukujanja mu bunyagano. Ubunyagano bwatangujwe n’ugushirwa buhoro buhoro mu kuganzwa kw’abami batatu, bukarangirana n’ugusenywa kw’ubwami n’igisagara cabwo c’umurwa mukuru. Iherezo ry’ubwo buhanuzi riranga ugusenywa kw’ihanga n’umurwa mukuru wa Babuloni, ari na vyo biranga ukuza kw’amategeko atatu yagiye akurikirana. Intango y’ubuhanuzi bw’imyaka ibihumbi bibiri n’amajana atatu irangwa n’amategeko atatu yagiye akurikirana, kandi yerekana iherezo ry’ubuhanuzi bw’iyo myaka ibihumbi bibiri n’amajana atatu, rigizwe n’ubutumwa butatu bwagiye bukurikirana.

Angelo tatano, pamwe na mambu ao matatu akasiyana, nji vakafananidzwa na mafumu matatu na mitemo yao mitatu ya kuendera mberi. Mafumu matatu ayo akatangaza mitemo yao mitatu yakasiyana, nji akafananidzwa na mafumu matatu a kuendera mberi, ayo imwe na imwe akapereka mambu ao a kupandukira Nebukadhinezari. Mambu matatu a kupandukira, akafananidza mitemo mitatu, iyo nayo yakazofananidza mambu matatu. Chimozi chinotanga chiporofita cha makore makumi manomwe, icho nacho chinoguma na kutanga kwa chiporofita cha makore zviuru zviviri na mazana matatu, icho chinoguma pa kusvika kwa ngelo ya chitatu mu 1844. Makore makumi manomwe ayo nyika yaifanira kufadzwa na Sabata yayo, aangaparadzaniswi na Gumiguru 22, 1844.

Yehoyakimu anawakilisha amri ya kwanza ya Koreshi na pia ujumbe wa malaika wa kwanza wa Ufunuo sura ya kumi na nne. Zaidi ya hayo, mashahidi watatu wa wafalme watatu wa mwisho wa Yuda, amri tatu, na jumbe tatu za malaika, hutoa taarifa sahihi kuhusu ishara ya Yehoyakimu, kwa maana historia ya kinabii ya wale malaika watatu imewekwa alama kwa uangalifu mkubwa na ufunuo wa Mungu. Jumbe zote tatu zina kuja kwa kihistoria na baada ya hayo kutiwa nguvu kwa kihistoria.

Malaika wa kwanza aliwasili mwaka wa 1798, na akapewa nguvu tarehe 11 Agosti, 1840, kwa uthibitisho wa kanuni ya siku kwa mwaka.

“무루 께 무흔디 1840년애, 예언이 다른 한 번 현저하거 완성되면 널리 큰 관심을 일으켰다. 그보다 두 해 전, 재림을 전파하던 주요 사역자들 가운데 한 사람인 조시아 리치는 요한계시록 9장에 대한 해설을 출판하여 오스만 제국의 몰락을 예고하였다. 그의 계산에 따르면, 이 세력은 ... 1840년 8월 11일에 전복될 것이니, 그때에는 콘스탄티노플에 있는 오스만 세력이 꺾일 것으로 예상될 수 있다. 그리고 나는 이것이 사실로 밝혀지리라 믿는다.”

“Nci ya beciya me wakatnyanpepe citafunwa, Uturuki, ku pitila mu vatumi vandi, wapokelele bukeleli bwa mampalelano a nguvu sha ku Ulaya, kabiji byobyoy waikeile panshi ya bulongolodi bwa mashinda a buKristo. Ichi kyakumine ne lupitu lwavujishiwa. Apo byamanyikile, bungi bwa bantu kwasuminine pa bululami bwa mishipidilo ya kutanwa kwa buprofita yakatambulwilwe na Miller ne banankwe, kabiji ngovu yakukumya yapelwe ku

mukumbu wa kwiya kwa Mfumu. Bantu ba masomo ne ba butumbuluke baikile pamo ne Miller, mukushimikila ne mukupampamika mbonwa shandi, kabiji kufuma mu 1840 kufika mu 1844 mulimo washalile kupitila bwangu.” The Great Controversy, 334, 335.

Malaika wa kwanza alifika akitangaza kufunguliwa kwa hukumu mwaka 1798, lakini ujumbe huo ulikuwa umejengwa juu ya uhalali wa utambuzi wa William Miller kwamba siku moja katika unabii wa Biblia huwakilisha mwaka mmoja. Kanuni hiyo ilitibitishwa “tarehe 11 Agosti, 1840,” na ujumbe wa kwanza ukawezeshwa. Kwa kushindwa kwa unabii wa kurudi kwa Kristo katika mwaka wa kibiblia wa 1843, ulioenea hadi mwaka 1844, malaika wa pili wa Ufunuo sura ya kumi na nne alifika. Kwa kushindwa kwa unabii huo katika majira ya kuchipua ya mwaka 1844, makanisa ya Kiprotestanti yaliikataa kanuni ya Miller ya siku moja kwa mwaka mmoja, nayo yakawa binti za Babeli. Baada ya hayo, ujumbe huo ukawezeshwa katika majira ya kiangazi ya mwaka 1844, ulipojiunga na ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane. Kwa kutimia kwa ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane tarehe 22 Oktoba, 1844, malaika wa tatu alifika pamoja na ujumbe wake.

Kutii Adventizimii Laa’odiiqaa bara 1863 keessa argameef ajajamuu diduu isaatiin, uummanni Waaqayyoo seenaa warra Israa’el durii lafa onaa keessatti jooranii naanna’uu irra deebi’anii akka guutan ramadaman. Humna kennamuun ergaa sadaffaa hanga Fulbaana 11, 2001tti ni tura ture. Ergaawwan sadan keessaa tokkoon tokkoon isaanii seenaa keessatti ni dhufu; ergasii immoo humna ni argatu.

Yehoiakimu na Koresa bihagararira guhabwa ubushobozi kw’umumalayika wa mbere, si ukuza kwiwe. Naho Yehoiyakimu yari uwa mbere mu bami batatu ba nyuma b’Ubuyuda, kandi naho ahagararira ubutumwa bw’umumalayika wa mbere, ibiranga ubuhanuzi we, kandi na Koresa na we nyene agaragaza, birerekana ko bompi ari ibimenyetso vy’uguhabwa ubushobozi kw’umumalayika wa mbere, atari ibimenyetso vy’ukuza kw’umumalayika wa mbere. Ukuza kw’ubutumwa bwa mbere mu mateka ya Yehoiyakimu kwari Manase, uwa mbere mu bami indwi ba nyuma b’Ubuyuda.

Bakonzi musanvu babanje kubaho imbere y’irimbuka ryuzuye kandi rya nyuma rya Yerusalemu. Abo bami barindwi bagereranya amateka agenda akurikirana buhoro buhoro, nk’uko byari bimeze ku mateka bagereranyaga kuwa mu 1798 kugeza mu 1844. Marayika wa mbere yaje mu 1798, naho uwa gatatu aza ku wa 22 Ukwakira 1844. Amateka yo kuwa mu 1798 kugeza mu 1844 ni amateka ya marayika wa mbere n’uwa kabiri. Amateka ya marayika wa gatatu yatangiye mu 1844. Igihe Mushiki wa White agaragaza ubusobanuro bw’ikigereranyo cy’inkuba ndwi zo mu Iyahishuwe igice cya cumi, avuga ko izo nkuba ndwi zigereranya amateka ya marayika wa mbere n’uwa kabiri, ariko atari aya marayika wa gatatu.

“Ronahiya taybet a ku ji Yûhenna re hat dayîn û di heft dengên gurîyan de hate îfadekirin, xêzkirineke bû ya bûyeran ên ku dê di bin peyamên milyaketê yekem û duyemîn de pêk werin.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Kihoro kya inkuba zirindwi zo mu Byahishuwe igice cya cumi, gishimangira amateka yo guhabwa imbaraga kwa marayika wa mbere ku wa 11 Kanama 1840 kugeza ku ihungabana rikomeye ryo ku

wa 22 Ukwakira 1844; nyamara kandi, gikubiyemo amateka yose ya marayika wa mbere n'uwa kabiri. Imikoreshereze rusange y'izo nkuba zirindwi ni uko zigereranya igihe cyo mu 1798 kugeza ku wa 22 Ukwakira 1844. Amateka yo kuza kwa marayika wa mbere kuwa mu 1798 kugeza ku ihungabana rikomeye ni amateka ya marayika wa mbere n'uwa kabiri, kandi mu buryo bw'ubuhanuzi agereranywa n'inkuba zirindwi. Inkuba zirindwi kandi zari zarashushanyijwe mbere n'abami barindwi ba nyuma b'u Buyuda. Batatu ba nyuma muri abo bami ntibagaragazaga gusa abami bakurikirana, ahubwo hamwe ni ikimenyetso kimwe kigizwe n'uwa mbere, uwo hagati, n'uwa nyuma.

Erihya ya vanezi vatatu, ujumbe wa kwanza ulipewa nguvu tarehe 11 Agosti 1840, nao Yehoyakimu na Koreshi wote wawili waliufananisha tukio hilo.

Tukwendelea kutambua kweli hizi zilizo za maana sana katika makala inayofuata.

“Bulembu bwa kwikala abantunji bubine bubena kusakamalilwa na mfunzi yense. Buli mutima ubena kupindukila ku Ijambo lya Lesa ilyasokololwa na kuumfwikisha kwa mushingi wa bulemu. Ulubuuto ne nkumbu fibena kupelwa kuli abo abena kumumfwila Lesa muli ubu buryo. Bakamona ifintu ifyakumya mu mafunde yakwe. Ifishinka ifikulu ifyalala fyalekelwelwa ukwabula kwilolekeshiwa no kutamoneka ukufuma ku bushiku bwa Pentekoste, fibena kumweka ukufuma mu Ijambo lya Lesa mu busanguluke bwafyo ubwabupwililika. Kuli abo abatemwa Lesa mu cine, Mupashi wa Mushilo akabasokolwela ifishinka ifyafifilwe mu mano, kabili akabasokolwela ne fishinka ifyaba ifipya lyonse. Abo abalya umubili no kunwa umulopa wa Mwana wa kwa Lesa bakafumya mu mabuuku ya Daniele na Ukusokolola icine icafumya ku kupembelelwa kwa Mupashi wa Mushilo. Bakatendeka ukushicitisha amaka ayashingakanyikwa. Akanwa ka bana kakafungulwa ku kulanda ifyakama ifyafishilwe ku mano ya bantu. Shikulu alisala ifintu ifyapusana ifya pano isonde ukulufya abacenjeshi, ne fintu ifyafoka ifya pano isonde ukulufya abamaka.”

“Biblia isukakimu na fene filo ketolon taxine etisok ninu waraga maingak. Biblia etoliun akigelun ka etokisyai ka ngikiliok nu edukasio. Ebeit ngesi ebe iyenitoi noi akiro naka Apei Eni eong akolongin lupe kotere ngol, konye epol ngina dang ka eyalama ngina iyenun. Emetakina aitodiar ngesi ka akiro naka Apei Eni eong, ka etakatar ka nguna erai akwanan, ka nguna esila, ka nguna ejok noi lonetabae toma kere. Kace eboikini aiyeng ngina alimokinit spiritual. Ngikasikou ka epolou ngikaramata nu ejok nu dini, papa ngesi eyamete akuj naka Ekiliok ka anyou ngikok naka Ekanit naka Apei Eni. Konye ka ngesi emam atemar ka aponiar, eburari afya naka ayana. Tosi toma akituk naka eluang. Tosoma Biblia. Ngulu eyait Apei Eni ka adio noi eboikinit. Ngesi ngesi emam aitolomunit anyamet ngina adio akolomete ka emam akoro, ecorokini itunganan kere atubokinio naka adio ka apedor naka akitodiar ayongit ka ayongitio ka ngikanyiteta nu lolo noi nu ajokis nguna etau naka ngesi ka adoket.” Review and Herald, August 17, 1897.